EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.1.2021
COM(2021) 33 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Hodnocení rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 534/2014/EU ze dne 15. května 2014 o poskytnutí makrofinanční pomoci Tuniské republice

{SWD(2021) 8 final}

V květnu 2014 přijaly Evropský parlament a Rada[1] operaci makrofinanční pomoci ve výši 300 milionů EUR na podporu Tuniska při řešení krize platební bilance, která se zhoršila po Jasmínové revoluci v roce 2011 a následné politické a hospodářské transformaci. Operace byla plně vyplacena v plné výši ve třech tranších v období od května 2015 do července 2017.

Externím dodavatelem následného hodnocení MFA-I v Tunisku, z něhož připojený pracovní dokument útvarů Komise vychází, byla ve spolupráci se společností Cambridge Econometrics jmenována společnost ICF. Cílem externího hodnocení bylo posoudit relevantnost, účinnost, účelnost, soudržnost a evropskou přidanou hodnotu operace makrofinanční pomoci. Zabývalo se také sociálním dopadem programu a jeho účinku na udržitelnost veřejného dluhu Tuniska. Dotčené hodnocení vychází z důkazů shromážděných prostřednictvím různých kvantitativních a kvalitativních výzkumných technik, včetně konzultací s klíčovými zúčastněnými stranami. Přestože byla zjištěna řada metodických omezení, nemají dopad na celkovou spolehlivost hodnotící analýzy. Zjištěná rizika a omezení byla zmírněna využitím široké škály zdrojů, různých metod hodnocení, alternativních scénářů a několika kol zpětné vazby.

Cílem externího hodnocení a pracovního dokumentu útvarů Komise je 1) shrnout poznatky, z nichž se bude vycházet při budoucím využívání nástroje makrofinanční pomoci, a 2) zajistit transparentnost a odpovědnost v souladu s finančním nařízením[2] a rozhodnutím o makrofinanční pomoci Tunisku.

Při hodnocení bylo zjištěno, že první program makrofinanční pomoci – MFA-I – je **relevantní**, pokud jde o jeho cíle, finanční krytí a strukturální podmínky. Politika makrofinanční pomoci byla podmíněna nejdůležitějšími reformními výzvami v Tunisku týkajícími se konkrétně: daňových záležitostí, řízení veřejných financí, sociální záchranné sítě, finančního sektoru, veřejného statistického systému a obchodu. I když země úspěšně splnila všechny dohodnuté reformní podmínky, objevily se problémy v oblasti sociální záchranné sítě a obchodních reforem. Z externího hodnocení vyplývá, že v kontextu politické nestability by větší kapacita příslušných tuniských institucí usnadnila lepší pokrok v těchto opatřeních vzhledem k výzvám, jimž čelí stále ještě mladé tuniské instituce, pokud jde o správní kapacitu a odpovědnost. Toto zjištění rovněž zdůraznilo potřebu navrhnout reformy způsobem, který zajistí dosažitelné cíle s přihlédnutím ke křehkému institucionálnímu kontextu a roztříštěnosti politického prostředí, které by mohly zpozdit provádění reformního programu, jak je patrné z výsledků za období 2015–2017. Skutečnost, že řada podmínek v rámci MFA-I (v oblasti daní, správy veřejných financí, sociálních záchranných sítí a finančních sektorů) byla následně přejata i do druhého programu MFA-II, zdůrazňuje společný záměr EU a tuniské vlády soustředit úsilí na prosazování trvalého pokroku v těchto kritických oblastech reforem.

MFA-I **účinně** přispěla ke zlepšení tuniské platební bilance a podpořila fiskální konsolidaci prostřednictvím vysoce zvýhodněných finančních a politických podmínek. Makrofinanční pomoc pokryla přibližně 11,3 % zbývající potřeby financování v období 2015–2016 a zvýšila důvěru v tuniské hospodářství (snížením tržních nákladů na financování a tím, že pomohla stabilizovat národní měnu).

Program MFA-I byl koncipován a prováděn **účinně** a byl **v souladu** s obecným politickým rámcem, kterým se řídí vztahy mezi EU a Tuniskem. Existuje také vysoká úroveň vnější

[1]Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 534/2014/EU ze dne 15. května 2014 o poskytnutí makrofinanční pomoci Tuniské republice. K dispozici na adrese: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1476964844762&uri=CELEX:32014D0534.

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32018R1046

soudržnosti s intervencemi od jiných mezinárodních dárců. Makrofinanční pomoc přispěla nejen ke „sdílení zátěže“ s Mezinárodním měnovým fondem (MMF) a dalšími dárci z finančního hlediska, ale posílila také reformy, jež prostřednictvím využití podmíněnosti a doplňkových podmínek podporují MMF a Světová banka. Bez ohledu na původní záměr omezit vzájemnou podmíněnost hodnocení potvrdilo, že volba soustředit se na klíčové reformní oblasti, i když již byly řešeny jinde, byla správná. Podobné úvahy mají podporu i pro budoucí intervence.

Přidaná hodnota EU spočívala především ve finančních výhodách poskytovaných tuniskému hospodářství, přičemž za značně zvýhodněných podmínek půjček v rámci makrofinanční pomoci bylo možné vytvořit fiskální úspory a postupně provést korekci primárního schodku veřejných financí. V některých oblastech reformy přinesla makrofinanční pomoc další podporu reformám řízeným MMF (tj. finančním sektorem) a Světovou bankou (tj. reformami sociální záchranné sítě), čímž přispěla k trvalé mobilizaci místních orgánů v souvislosti s těmito otázkami. Program MFA-I byl navíc jediným nástrojem na podporu zjednodušeného systému přiznání k dani z příjmu (*paušálního režimu*).

Z hypotetické srovnávací analýzy **sociálního dopadu** makrofinanční pomoci vyplynulo, že pokud by na rozdíl od podpory MMF makrofinanční pomoc nebyla poskytnuta, byly by nepřímé dopady na sociální situaci v Tunisku omezené. Makrofinanční pomoc měla větší dopad prostřednictvím *přímých kanálů*, konkrétně pak prostřednictvím podmínek v memorandu o porozumění týkajících se reforem sociální záchranné sítě.

Hodnocení rovněž zjistilo, že program MFA-I měl pozitivní dopad na **udržitelnost veřejného dluhu Tuniska.** Makrofinanční pomoc díky velice příznivým finančním podmínkám operace umožnila fiskální úspory a pomohla tuniskému postupu korekce tím, že vytvořila fiskální prostor pro další reformy a pro udržení sociálních výdajů. Vzhledem k jeho relativně omezené velikosti je však nepravděpodobné, že by neexistence programu MFA-I významně ovlivnila udržitelnost tuniského veřejného dluhu.

Závěrem lze říci, že program MFA-I byl důležitý pro podporu hospodářského oživení Tuniska po Jasmínové revoluci v roce 2011 a následnou politickou transformaci tím, že přinesl fiskální úspory a finanční výhody, a posílil důvěru soukromého sektoru. Soubor podmínek připojený k makrofinanční pomoci byl plně v souladu se souvisejícím programem MMF a vytvořil politicky posilující účinek, který přispěl k mobilizaci místních orgánů v souvislosti s klíčovými reformami, a to i v oblastech, na něž se nevztahují jiné mezinárodní dárcovské programy. Tato zpráva vychází z pracovního dokumentu útvarů Komise, který obsahuje podrobné a komplexní posouzení makrofinanční pomoci.